

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door

Ons kenmerk
WJZ / 19236219

Uw kenmerk

Bijlage(n)
3

Datum **18 NOV. 2019**
Betreft beslissing op uw bezwaar

Geachte [redacted],

Bij brief van 24 juli 2019 heeft u namens [redacted] bezwaar gemaakt tegen mijn besluit van 27 juni 2019, met kenmerk DGKE-E / 19122618, waarbij uw Wob-verzoek gedeeltelijk is toegewezen. Met dit besluit wordt op het bezwaar beslist.

1. Verloop procedure

In uw brief 21 februari 2019, ontvangen op 22 februari 2019, heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) informatie verzocht over de Nederlandse Gasrotonde en de Open-Season-processen van Gasunie Transport Services B.V. (hierna: GTS). U heeft verzocht om documenten over de (i) de Nederlandse Gasrotonde en (ii) de Open Season processen van GTS, en in het bijzonder - maar niet uitsluitend naar de uitbreiding van het Nederlandse gastransportnetwerk beheerd door GTS en de hiermee samenhangende uitbreidingsinvesteringen. U vraagt om alle correspondentie, gemaakte afspraken en andere afspraken.

Over dit verzoek hebt u op 7 maart 2019 contact gehad met [redacted], medewerkers van mijn ministerie. In dit gesprek over uw verzoek is afgesproken, en per e-mail van 11 maart 2019 van [redacted] bevestigd, dat het Wob-verzoek is gericht op sinds 2005 genomen investeringsbeslissingen gerelateerd aan de ontwikkeling van de gasrotonde en meer in het bijzonder op investeringen in verband met (de uitbreiding van) het Nederlandse gastransportnet beheerd door GTS en zoals gespecificeerd in uw verzoek. Het Wob-verzoek is niet gericht op investeringsbeslissingen die uitsluitend betrekking hebben op gasopslagen en LNG-terminals en ook niet op de algemene beleidsontwikkeling in het kader van de gasrotonde.

Bij besluit van 27 juni 2019, kenmerk DGKE-E / 19122618 heb ik uw verzoek deels toegewezen.

Bij brief van 24 juli 2019 heeft u namens [redacted] bezwaar gemaakt tegen dit

besluit. Bij brief van 2 augustus 2019, met kenmerk WJZ / 19194507, is de ontvangst van dit bezwaar bevestigd.

Ons kenmerk
WJZ / 19236219

Bij brief van 12 september 2019, kenmerk WJZ / 19221712, is [REDACTED] uitgenodigd voor de hoorzitting. De hoorzitting heeft plaatsgevonden op 2 oktober 2019.

[REDACTED] heeft ingestemd met verlenging van de beslistermijn tot en met 14 november 2019.

2. Wettelijk kader

Het uitgangspunt van de Wob is dat in het belang van een goede en democratische bestuursvoering een recht op informatie bestaat voor degene die daarom verzoekt. Evenwel biedt de Wob het recht voor het bestuursorgaan om de openbaarmaking van de gevraagde documenten achterwege te laten indien zich een (of meer) van de in artikelen 10 en 11 van de Wob genoemde uitzonderingsgronden of beperkingen voordoen. In het kader van uw bezwaarschrift zijn de volgende weigeringsgronden van belang.

Artikel 10

Ingevolge het eerste lid blijft het verstrekken van informatie achterwege voor zover dit:

(...)

c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld.

Ingevolge het tweede lid blijft het verstrekken van informatie eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

(...)

g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Artikel 11

Ingevolge het eerste lid wordt in geval van een verzoek om informatie uit documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

Ingevolge het tweede lid kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering over persoonlijke beleidsopvattingen informatie worden verstrekt in een niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

3. Bezwaargronden

heeft –samengevat weergegeven- de volgende bezwaargronden naar voren gebracht:

1. betoogt dat er niet integraal op het Wob-verzoek is beslist. Volgens is het niet goed voorstelbaar dat er naar aanleiding van het Wob-verzoek slechts één document uit 2005 is gevonden. Het Wob-verzoek ziet immers mede op investeringen die zijn gedaan op basis van het Open Season 2005 en bovendien is het onwaarschijnlijk dat ook ten aanzien van de andere onderdelen van het Wob-verzoek geen correspondentie, gemaakte afspraken en documenten bestaan uit 2005 en de jaren daarvoor.
2. voert verder aan dat op de inventarislijst ten aanzien van een deel van de documenten staat vermeld dat deze geheel buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek vallen. Kennelijk was de minister van oordeel dat de documenten bij de beoordeling van het Wob-verzoek moeten worden betrokken, nu de documenten op de inventarislijst staan. Het is volgens dan ook onjuist dat deze documenten geheel buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek vallen. In dit verband wijst erop dat de naam van een aantal van de stukken doet vermoeden dat deze wel onder de reikwijdte van het Wob-verzoek vallen. verwijst in dit verband specifiek naar de documenten 39e en 54c.
3. betoogt verder dat de wijze waarop de documenten zijn gelakt niet voldoet aan de eisen die de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: Afdeling) daaraan stelt. verwijst in de dit verband naar ABRvS 28 april 2004, ECLI:NL:RVS:2004:AO8477. In een deel van documenten zijn passages weggelakt om meerdere redenen. Ten aanzien van de onderdelen van de documenten die zijn weggelakt geldt dat de precieze redenen voor de weigering tot openbaarmaking niet duidelijk zijn. Dit is in strijd met het motiveringsbeginsel.
4. Volgens is in het besluit in dermate algemene bewoordingen gemotiveerd waarom een weigeringsgrond van toepassing is, dat niet is voldaan aan de eis dat per document moet worden beoordeeld of een weigeringsgrond van toepassing is.
5. betwist dat de documenten 7a, 23, 26, 28, 29, 32, 35, 41, 43a, 44, 46, 48 en 51a onderdelen bevatten die kunnen worden aangemerkt als bedrijfs- en fabricagegegevens. Het is volgens onduidelijk in hoeverre de onderdelen van de documenten vertrouwelijk aan de minister zijn medegedeeld. Daarnaast betoogt dat het begrip bedrijfs- en fabricagegegevens zoals opgenomen in artikel 10, eerste lid, onder c, van de Wob volgens jurisprudentie van de Afdeling strikt moet worden uitgelegd. Voorts is volgens niet duidelijk welke passages precies zijn weggelakt met een beroep op deze weigeringsgrond. wijst er verder op dat een groot deel van de

documenten zijn opgesteld tussen 2007 en 2011 en dus minimaal acht jaar oud zijn. [REDACTED] bestrijdt verder dat informatie met betrekking tot de relatie met de toezichthouder van GTS niet als bedrijfs- en fabricagegegevens kan worden gekwalificeerd.

6. [REDACTED] betoogt dat uit de motivering van het besluit onvoldoende duidelijk wordt of aan de vereisten voor toepassing van artikel 10, tweede lid, onder g, van de Wob is voldaan. De minister benoemt slechts dat openbaarmaking van de passages en bedrijfsnamen tot onevenredige benadeling van de leden van het overlegplatform, producenten van aardgas, GTS en derden waar deze informatie betrekking op heeft zou leiden. De enkele constatering is onvoldoende voor toepassing van deze weigeringsgrond. Dat de bedrijven ervan uit dienden te kunnen gaan dat hun bedrijfsnamen en de gedachtewisselingen die het ministerie met de leden van het overlegplatform en GTS hebben gevoerd niet openbaar zouden worden volgt nergens uit. Voorts wijst [REDACTED] erop dat de documenten zijn opgesteld tussen 2007 en 2011.

7. [REDACTED] voert aan dat de toepassing van artikel 11, eerste lid, van de Wob onvoldoende is gemotiveerd. Het is onvoldoende onderbouwd dat de documenten zijn opgesteld voor intern beraad en dat sprake is van een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van één of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid. Voorts is onvoldoende onderzocht of de documenten in een niet tot personen herleidbare vorm konden worden versterkt, conform artikel 11, tweede lid, van de Wob. Tot slot betwist [REDACTED] dat de in het document 45a opgenomen feiten en omstandigheden zodanig verweven zijn met de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvatting dat openbaarmaking in zijn geheel moet worden geweigerd. Feitelijke gegevens vallen niet onder artikel 11, eerste lid, van de Wob.

4. Overwegingen ten aanzien van de gronden van bezwaar

In dit hoofdstuk zal ik naar aanleiding van de bezwaargronden het bestreden besluit heroverwegen.

4.1 Aantal stukken uit 2005

Zoals hiervoor aangegeven, heeft op 7 maart 2019 een gesprek plaatsgevonden over de reikwijdte van het Wob-verzoek. Daarin is afgesproken dat het Wob-verzoek is gericht op sinds 2005 genomen investeringsbeslissingen gerelateerd aan de ontwikkeling van de gasrotonde en meer in het bijzonder op investeringen in verband met (de uitbreiding van) het Nederlandse gastransportnet beheerd door GTS. Het Wob-verzoek is niet gericht op investeringsbeslissingen die uitsluitend betrekking hebben op gasopslagen en LNG-terminals en ook niet op de algemene beleidsontwikkeling in het kader van de gasrotonde. Naar aanleiding van uw Wob-verzoek is in het digitale administratiesysteem van het ministerie gezocht naar documenten die hier betrekking op hebben. Daarnaast is gezocht in mailboxen van betrokken medewerkers. Naar aanleiding van uw bezwaar heb ik

nogmaals gezocht in het digitale administratiesysteem en heb ik de medewerkers geïdentificeerd die destijds betrokken zijn geweest bij dit onderwerp. Daarbij is ook het in uw bezwaarschrift naar voren gebrachte argument dan in 2005 de eerste Open Season heeft plaatsgevonden betrokken. Er is dan ook nogmaals specifiek naar informatie met betrekking tot de Open Season in 2005 gezocht. Buiten de reeds overgelegde stukken zijn echter geen andere documenten gevonden.

In dit verband wijs ik erop dat wanneer een bestuursorgaan stelt dat na onderzoek is gebleken dat een bepaald document niet of niet meer bij hem berust en een dergelijke mededeling niet ongeloofwaardig voorkomt, het volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling (zie bijvoorbeeld ABRvS 21 juni 2017, AB 2017/277 en ABRvS 21 december 2016, ECLI.NL:RVS:2016:3429) in beginsel aan degene die om informatie verzoekt is om aannemelijk te maken dat in tegenstelling tot de uitkomsten van het onderzoek door het bestuursorgaan een bepaald document toch bij dat bestuursorgaan berust. Uw gronden van bezwaar bevatten onvoldoende aanknopingspunten voor de stelling dat de door u gevraagde informatie bij mijn ministerie berust dan wel dat de verrichte zoekslag onvolledig is geweest.

4.2 Reikwijdte van het Wob-verzoek

Zoals in het bestreden besluit is toegelicht, is een deel van de informatie geweigerd, omdat deze buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek valt. U heeft er op zichzelf terecht op gewezen dat ten aanzien van een aantal van de documenten is geoordeeld dat deze volledig buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek vallen. Dit betreffen bijlagen bij documenten die wel (deels) onder de reikwijdte van het Wob-verzoek vallen. Het is vaste praktijk dat alle bijlagen van een document dat onder de reikwijdte van het Wob-verzoek valt, worden vermeld op de inventarislijst. Op deze manier wordt duidelijk dat de bijlagen bij een document dat (deels) onder de reikwijdte van het Wob-verzoek valt eveneens zijn beoordeeld en dat geen bijlagen worden achtergehouden. Voor zover u stelt dat van document 39e met de titel "Vorbereiding Overlegplatform Gasrotonde 8 december a.s." en van document 54c met de titel "GTS open season 2017" moeilijk is voor te stellen dat deze geheel buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek vallen, breng ik het volgende naar voren. Document 39e betreft een nota ter voorbereiding van een overlegplatform. Deze nota heeft geen betrekking op open seasons en heeft evenmin op andere wijze betrekking op investeringsbeslissingen gerelateerd aan de ontwikkeling van de gasrotonde. Deze bijlage bij document 39 valt dan ook volledig buiten de reikwijdte van uw verzoek.

Ten aanzien van document 54c heb ik geconstateerd dat in het bestreden besluit ten onrechte is opgenomen dat dit document buiten de reikwijdte van uw verzoek valt. Dit betreft een document dat reeds openbaar was, zodat de Wob hierop niet van toepassing is. Uw bezwaar is in zoverre gegrond. Ik wijzig de inventarislijst op dit punt en voor de volledigheid stuur ik u het reeds openbare document 54c met deze beslissing op bezwaar toe.

4.3 Wijze van lakken

Ten aanzien van uw betoog dat ik in het bestreden besluit ten onrechte niet heb gemotiveerd welke specifieke passage op welke grond is gelakt, merk ik het volgende op. Daar waar uit het besluit en de inventarislijst volgt dat één weigeringsgrond is toegepast, is duidelijk op welke grond de informatie is geweigerd. In de gevallen waar persoonsgegevens zijn weggelakt blijkt uit de documenten zelf welke weigeringsgrond is toegepast. Het behoeft bijvoorbeeld geen uitleg dat in de aanhef van een e-mail na "Van", "Aan" of "CC" namen van personen volgen, waarvan de openbaarmaking geweigerd is op basis van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob. Ten aanzien van een aantal documenten heeft u evenwel terecht naar voren gebracht dat mogelijk onduidelijk is welke weigeringsgrond op welk onderdeel van toepassing is. Het gaat om de documenten 6, 6a, 9a, 14, 19, 20, 22, 23, 26, 28, 29, 30, 32, 35, 38, 38a, 41, 43, 43a, 44, 46, 48, 51 en 51a. Uw bezwaar is in zoverre gegrond. Gelet hierop heb ik in deze documenten per passage aangeven op grond van welke weigeringsgrond de informatie is geweigerd of dat deze informatie is gelakt, omdat deze buiten de reikwijdte van het Wob-verzoek valt.

Ten aanzien van de documenten 9, 16 en 34 staat in het bestreden besluit en op de inventarislijst bij het bestreden besluit vermeld dat informatie is geweigerd met toepassing van artikel 10, tweede lid, onder e, en artikel 10, tweede lid, onder g, van de Wob. Ik heb geconstateerd dat in deze documenten uitsluitend persoonsgegevens zijn geweigerd op grond van artikel 10, tweede lid, onder e, van de Wob. Ten aanzien van deze documenten is artikel 10, tweede lid, onder g, van de Wob niet toegepast. Het bestreden besluit en de inventarislijst zijn in zoverre niet juist. Deze onjuistheden heb ik in de bij deze beslissing op bezwaar gevoegde inventarislijst hersteld. Nu ten aanzien van deze documenten dus uitsluitend artikel 10, tweede lid, onder e, van de Wob is toegepast en derhalve duidelijk is dat alle gelakte passages persoonsgegeven bevatten, heb ik in de gelakte documenten geen weigeringsgrond toegevoegd.

4.4 Motivering

De Wob vereist in het algemeen dat bij het hanteren van weigeringsgronden nauwkeurig per document of onderdeel daarvan worden gemotiveerd waarom de daarin weergegeven informatie niet openbaar wordt gemaakt. Op grond van vaste jurisprudentie van de Afdeling kan daarvan worden afgezien indien dit zou leiden tot herhalingen die geen redelijk doel dienen (zie bijvoorbeeld ABRvS 12 februari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:385, r.o. 7). Het is volgens de Afdeling niet zonder meer in strijd met het motiveringsbeginsel om een motivering op te stellen ten aanzien van de toepassing van een weigeringsgrond op verschillende documenten. Voor de motivering van de toepassing van weigeringsgronden is voldoende als per weigeringsgrond in meer algemene bewoordingen is toegelicht waarom de grond zich in de desbetreffende documenten voordoet, en voor zover het een grond uit artikel 10, tweede lid, betreft waarom het belang van openbaarmaking niet

opweegt tegen de daar genoemde belangen. De werkwijze, waarbij per weigeringsgrond motiveringen zijn gegeven en per weigeringsgrond is aangeduid op welke documenten die weigeringsgrond van toepassing is, acht de Afdeling in voorkomende gevallen toereikend.

Naar aanleiding van uw Wob-verzoek heb ik een inventarisatie gemaakt van de documenten. Bij deze beoordeling heb ik per document en passage bekeken of een document openbaar kon worden gemaakt. In mijn besluit en de inventarislijst heb ik aangegeven welke weigeringsgronden per document van toepassing zijn. In het bestreden besluit is voorts gemotiveerd ten aanzien van welke informatie deze weigeringsgronden zijn toegepast. Bij de weigeringsgronden waar dit van toepassing is, is daarnaast de belangenafweging inzichtelijk gemaakt. Een motivering per document zou leiden tot herhalingen die geen redelijk doel dienen. Ik ben dan ook van mening dat de motivering in het bestreden besluit in overeenstemming is met de eisen die de Afdeling daaraan stelt. In dit verband wijs ik er voorts op dat, zoals uit paragraaf 4.3 volgt, in de gelakte documenten waar om meerdere redenen informatie is weggelakt, nu per passage kan worden nagegaan waarom openbaarmaking van de informatie is geweigerd.

4.5 Toepassing artikel 10, eerste lid, onder c, van de Wob

Op grond van artikel 10, eerste lid, onder c, van de Wob blijft het verstrekken van informatie achterwege voor zover bedrijfs- en fabricagegegevens betreft. Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling betreft dit gegevens waaruit wetenswaardigheden kunnen worden afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces dan wel met betrekking tot de afzet van producten of de kring van afnemers en leveranciers (zie bijvoorbeeld ABRvS 17 juli 2002, ECLI:NL:RVS:2002:AE5445). Daarnaast is het voor toepassing van artikel 10, eerste lid, onder c, van de Wob vereist dat de betreffende gegevens in vertrouwen zijn medegedeeld. Daarvan is, anders dan [REDACTED] stelt, wel degelijk sprake. Uit de aard en de context van het contact tussen de bedrijven en mijn ministerie mochten deze bedrijven afleiden dat vertrouwelijk met de gegevens zou worden omgegaan.

De documenten ten aanzien waarvan artikel 10, eerste lid, onder c, van de Wob is toegepast bevatten informatie en cijfers over de bedrijfsvoering van individuele bedrijven die actief zijn op de groothandelsmarkt voor gas of overwogen dat te worden. Daarnaast bevatten de documenten informatie die betrekking heeft op de in- en verkoop. Uit deze gegevens kan worden afgeleid welke overwegingen bedrijven hadden ten aanzien van hun positie op de groothandelsmarkt voor gas. Uit de gegevens kunnen wetenswaardigheden worden afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering, het productieproces, afzet van producten of de kring van afnemers en leveranciers. [REDACTED] brengt op zichzelf terecht naar voren dat de omstandigheid dat informatie betrekking heeft op de relatie met de toezichthouder op zichzelf geen aanleiding vormt om deze informatie als bedrijfs- en fabricagegegevens aan te merken, maar uit deze gegevens kan worden afgeleid welke overwegingen bedrijven hadden ten aanzien van hun positie op de

groothandelsmarkt voor gas. Gelet hierop heb ik deze informatie niet openbaar gemaakt.

Ons kenmerk
WJZ / 19236219

Dat een groot deel van de informatie inmiddels minimaal acht jaar oud is, maakt niet dat niet langer sprake is van bedrijfs- en fabricagegegevens. Het tijdsverloop maakt geen deel uit van de toets aan artikel 10, eerste lid, onder c, van de Wob. Als sprake is van bedrijfs- en fabricagegegevens die in vertrouwen aan mij zijn medegedeeld, dien ik deze informatie op grond van artikel 10, eerste lid, onder c, te weigeren. Bovendien zijn deze bedrijven nu nog actief op de gasmarkt.

Zoals uit paragraaf 4.3 van dit besluit volgt, heb ik naar aanleiding van het bezwaar van [REDACTED] per passage in de documenten aangegeven wanneer artikel 10, eerste lid, onder c, van de Wob is toegepast. Daarmee kan nu per passage worden afgeleid of informatie is weggelakt, omdat sprake is van bedrijfs- en fabricagegegevens.

4.6 Toepassing van artikel 10, tweede lid, onder g, van de Wob

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden. Openbaarmaking van deze gegevens zou naar mijn oordeel leiden tot onevenredige benadeling van de leden van het overlegplatform over de gasrotonde, producenten van aardgas, GTS en derden waar deze informatie betrekking op heeft. Deze benadeling bestaat uit informatie over de gedachtewisseling van mijn ministerie met de leden van het overlegplatform gasrotonde en GTS. Openbaarmaking van de gevraagde informatie zou deze bedrijven namelijk onevenredig benadelen, dan wel de concurrenten, leveranciers of afnemers onevenredig bevoordelen. De informatie geeft inzicht in overwegingen en keuzes van de genoemde bedrijven in hun optreden op een concurrerende markt. Daarnaast geven de gegevens inzicht in overwegingen en keuzes van klanten. Dit betreft concurrentiegevoelig informatie. Daarnaast is het vertrouwelijke informatie welke bedrijven in de werkgroepen van de gasrotonde zaten. De bedrijven die bijdroegen aan de totstandkoming van het gasrotondebeleid, konden er van uit gaan dat zij niet aan het gasrotondebeleid verbonden zouden worden door de publicatie van hun beleid en bijdragen aan de werkgroepen.

Dat de informatie inmiddels acht jaar oud is, maakt niet dat verstrekking geen onevenredige benadeling kan opleveren voor de betrokken (rechts)personen. Deze (rechts)personen zijn nu nog actief op de gasmarkt. In de Wob is niet opgenomen dat na het verstrijken van een bepaalde periode verzoeken tot openbaarmaking van documenten niet geweigerd kunnen worden.

4.7 Toepassing van artikel 11, eerste lid, van de Wob

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat onder het begrip "documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad" onder meer moeten worden begrepen: nota's van ambtenaren en hun politieke en ambtelijk leidinggevend, correspondentie tussen de onderdelen van een ministerie en tussen ministeries onderling, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van interne besprekingen en rapporten van ambtelijke adviescommissies. Deze beperking op de informatieverplichting is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderde bijdrage van ambtenaren en van hen die van buiten bij het intern beraad zijn betrokken bij de beleidsvorming en -voorbereiding gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openhartigheid onderling en met bewindspersonen in een vertrouwelijke sfeer kunnen "brainstormen" zonder vrees voor gezichtsverlies. Staatsrechtelijk zijn slechts de standpunten die het bestuursorgaan voor zijn rekening wil nemen relevant. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan: meningen, opinies, commentaren, voorstellen, conclusies met de daartoe aangevoerde argumenten.

Een aantal documenten zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevatten persoonlijke beleidsopvattingen. Op de inventarislijst is dit per document aangegeven met een verwijzing naar artikel 11, eerste lid, van de Wob. Ik verstrek daarover geen informatie, omdat ik het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering acht indien de standpunten van ambtenaren zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie. Ik zie dan ook geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob in niet tot personen herleidbare vorm informatie te verstrekken over deze persoonlijke beleidsopvattingen. Daar waar meerdere weigeringsgronden zijn toegepast, heb ik, zoals hiervoor al aan de orde is gekomen, naar aanleiding van uw bezwaar aangegeven welke passage om welke reden is gelakt. Zo wordt thans ook duidelijk ten aanzien van welke delen van de documenten openbaarmaking met een beroep op artikel 11, eerste lid, van de Wob is geweigerd. Hierna zal ik kort per document toelichten waarom sprake is van persoonlijke beleidsopvattingen in documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad.

Document 6

Document 6 betreft een interne nota ter voorbereiding van een overleg. Op deze nota is door een ambtenaar van het ministerie een opmerking gemaakt. Deze opmerking betreft de opinie van deze ambtenaar ten aanzien van een deel van de nota. Dit betreft een persoonlijke beleidsopvatting in een document dat is opgesteld voor intern beraad. Gelet hierop heb ik openbaarmaking van dit deel van het document geweigerd met toepassing van artikel 11, eerste lid, van de Wob.

Document 6a

Ten aanzien van document 6a heb ik geconstateerd dat in het bestreden besluit abusievelijk is opgenomen dat artikel 11, eerste lid, van de Wob is toegepast. Op document 6a zal ik hierna in paragraaf 5 nader ingaan.

Document 24b

Document 24b betreft een interne nota ter voorbereiding van een met gesprek Zijne [REDACTED]. De nota bevat voorstellen van ambtenaren omtrent besprekpunten. Dit document is bestemd voor intern beraad en bevat persoonlijke beleidsopvattingen van individuele ambtenaren over de voorbereiding van dit gesprek. Gelet hierop heb ik openbaarmaking van dit deel van het document geweigerd met toepassing van artikel 11, eerste lid, van de Wob.

Document 38b

Document 38b betreft een conceptversie van het summary report dat als document 38a op de inventarislijst staat vermeld. Voor zover dit document overeenkomt met document 38b is deze informatie reeds openbaar. Voor zover het document afwijkt van document 38a is sprake van persoonlijke beleidsopvattingen bedoeld voor intern beraad. Het betreft immers een concept van het definitieve rapport. Zie in dit verband ABRvS 1 september 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BN5701 en 27 december 2017, ECLI:NL:RVS:2017:3563.

Document 45a

Document 45a bevat e-mails tussen ambtenaren van mijn ministerie omtrent een verzoek om medeparaaf op een nota en een verzoek om akkoord op een regeling. De e-mails bevatten meningen en voorstellen van ambtenaren van mijn ministerie om de nota aan te passen. Het document is opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevat persoonlijke beleidsopvattingen. Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering indien de standpunten van individuele ambtenaren zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie.

Daarnaast bevatten deze mails persoonsgegevens. Ik heb geconstateerd dat in het bestreden besluit ten aanzien van document 45a abusievelijk niet is opgenomen dat artikel 10, tweede lid, onder e, van de Wob is toegepast. Ten aanzien van de persoonsgegevens in deze mail, voeg ik hierbij artikel 10, tweede lid, onder e, van de Wob als weigeringsgrond toe. In het document staan persoonsgegevens, zoals namen, e-mailadressen en telefoonnummers van ambtenaren van mijn ministerie. Ik ben van oordeel dat ten aanzien van deze gegevens het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer zwaarder dient te wegen dan het belang van openbaarheid.

Indien feiten en persoonlijke beleidsopvattingen dusdanig met elkaar verweven zijn dat na schrapping geen zelfstandig leesbaar document meer over blijft, kan openbaarmaking van het document in het geheel worden geweigerd. Uit

jurisprudentie (zie bijvoorbeeld ABRvS: ECLI:NL:RVS:2008:BC6375 en ECLI:NL:RVS:2014:3880) volgt dat het criterium daarvoor is of na schrapping van de persoonlijke beleidsopvattingen uit een document nog een zelfstandig leesbaar document overblijft. Na het weglakken van de persoonsgegevens en de persoonlijke beleidsopvattingen uit document 45a, blijft er geen zelfstandig leesbaar document over. Gelet hierop ben ik van mening dat document 45a integraal kon worden geweigerd.

Document 48

Ten aanzien van document 48 heb ik geconstateerd dat in het bestreden besluit abusievelijk is opgenomen dat artikel 11, eerste lid, van de Wob is toegepast. Dat is niet het geval. Op de inventarislijst bij het bestreden besluit staan wel de juiste weigeringsgronden vermeld. De passages uit dit document zijn gelakt met een beroep op de gronden opgenomen in artikel 10, eerste lid, onder c, artikel 10, tweede lid, onder e, en artikel 10, tweede lid, onder g, van de Wob. Daarnaast valt een deel van de informatie in het document buiten de reikwijdte van het verzoek. Zoals hiervoor al aan de orde is gekomen, is nu uit de documenten op te maken welke weigeringsgrond ten aanzien van welke passage is toegepast.

Document 49a

Dit betreft een intern werkplan met betrekking tot de EU Energie coördinatie groep. Zoals uit de inleiding van dit document volgt, was het doel van het stuk een betere inbreng van het ministerie en bredere afstemming binnen de directies. Het betreft derhalve een document ten behoeve van intern beraad. Op p. 5 van dit document zijn persoonlijke beleidsopvattingen opgenomen die ik met een beroep op artikel 11, eerste lid van de Wob heb gelakt.

5. Ambtshalve heroverweging

Los van uw bezwaar overweeg ik ambtshalve het volgende.

Ten aanzien van document 6 staat in bestreden besluit vermeld dat informatie is weggelakt met toepassing van artikel 10, tweede lid, onder e, en artikel 11, eerste lid, van de Wob. Ik heb geconstateerd dat de weigeringsgronden 10, eerste lid, onder c, en artikel 10, tweede lid, onder g, van de Wob ten aanzien van document 6 abusievelijk niet zijn genoemd. In dit document is evenwel informatie gelakt met toepassing van deze gronden. Dit betreft informatie over vergaande plannen van een bedrijf om een gasleiding aan te leggen. Deze informatie bevat bedrijfsgegevens waaruit wetenswaardigheden kunnen worden afgeleid over het productieproces van dit bedrijf. Dit zou het desbetreffende bedrijf onevenredig kunnen benadelen. Hierbij voeg ik ten aanzien van document 6 dan ook de weigeringsgronden, zoals opgenomen in artikel 10, tweede lid, onder e, en artikel 10, tweede lid, onder g, van de Wob toe.

Ten aanzien van document 6a heb ik geconstateerd dat in het bestreden besluit abusievelijk de weigeringsgrond opgenomen in artikel 11, eerste lid, van de Wob is opgenomen. Naast persoonsgegevens is openbaarmaking van een deel van dit

document geweigerd op grond van artikel 10, eerste lid, onder c, en artikel 10, tweede lid, onder g, van Wob. Net als document 6 bevat dit document informatie over vergaande plannen van een bedrijf om een gasleiding aan te leggen. Hierbij voeg ik deze weigeringsgronden ten aanzien van document 6a toe. Artikel 11, eerste lid, van de Wob vervalt als weigeringsgrond voor dit document.

Ten aanzien van de documenten 13 en 22 staat in het bestreden besluit abusievelijk vermeld dat een deel van de informatie is geweigerd, omdat deze buiten de reikwijdte valt. In de documenten 13 en 22 zijn uitsluitend passages geweigerd op grond van de voor die documenten genoemde weigeringsgronden. Voor document 13 is dat artikel 10, tweede lid, onder e, en voor document 22 zijn dat de weigeringsgronden zoals opgenomen in artikel 10, tweede lid, onder e, en artikel 10, tweede lid, onder g, van de Wob.

6. Beslissing

Gelet op hetgeen hiervoor in de paragrafen 4.2 en 4.3 aan de orde is gekomen, verklaar ik uw bezwaar deels gegrond en herroep in zoverre het bestreden besluit. Voor het overige verklaar ik uw bezwaar ongegrond en handhaaf ik het bestreden besluit.

U ontvangt hierbij de naar aanleiding van deze beslissing op bezwaar gewijzigde inventarislijst, een kopie van document 54c, dat reeds openbaar is en de gelakte documenten waarin voor de in paragraaf 4.3 genoemde documenten per gelakte passage de weigeringsgrond is weergegeven.

Hoogachtend,

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze:

M.R.P.M. Camps
secretaris-generaal

U kunt tegen deze beschikking beroep instellen bij de sector bestuursrecht van de rechtbank Amsterdam, postbus 75850, 1070 AW Amsterdam. Het beroepschrift moet binnen zes weken na de dag waarop de beschikking u is toegezonden aan de rechtbank worden gestuurd. Deze beschikking is verstuurd op de in de aanhef vermelde datum.

Inventarislijst bij beslissing op bezwaar gasrotonde open seasons (WJZ /19236219)

Naam: Gasrotonde GTS open season				* Kolom bevat wijziging ten opzichte van het primaire besluit			
Nummer	Datum	Soort document	Onderwerp	Beoordeling	Wob	Afzender	Ontvanger
1.	22-11-2005	Rapport	The Climate for Gas Storage Investment in the Netherlands Ministry of Economic Affairs	Deels openbaar	10.2.e	NERA Economic Consulting, TPA Solutions	EZK
2.	12-05-2006	Brief	Open season	Deels openbaar	10.2.e	Gas Transport Services (hierna: GTS)	ACM, EZK
3.	03-07-2006	Brief	Visie op de Noordwest Europese gasmarkt en de Nederlandse gasmarkt	Deels openbaar	10.2.e	Energiened	EZK
a.	30-06-2006	Bijlage	De Noordwest Europese en Nederlandse gasmarkt 2012-2020	Deels openbaar	10.2.e	Energiened	EZK
4.	17-10-2006	Brief	De Noordwest Europese en Nederlandse Markt	Deels openbaar	10.2.e	Energiened	EZK
a.		Bijlage	Rapport De Noordwest Europese en Nederlandse gasmarkt 2012-2015	Deels openbaar	10.2.e	Energiened	EZK
5.	18-10-2006	Brief	Verzoek tot bevordering coördinatie m.e.r.-procedures t.b.v. aanleg aardgastransportleidingen en toebehoren	Deels openbaar	10.2.e	Gasunie	EZK
6.	21-03-2007	Nota	Adviesnota aan minister overleg met .. en .. van Gasunie, do. 22 maart a.s. inclusief bijlagen.	Deels openbaar	10.1.c, 10.2.e, 10.2.g en 11.1*	EZK	EZK
a.	22-03-2007	Bijlage	Presentatie Gasunie bespreking minister van Economische Zaken	Deels openbaar	10.1.c, 10.2.e en 10.2.g*	EZK	EZK
7.	06-07-2007	Brief	Toezending brief LF 07.1158 "Reguleringskader toekomstige investeringen"	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	GTS	EZK

a.	06-07-2007	Bijlage	Reguleringskader toekomstige investeringen	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	GTS	EZK
8.	29-11-2007	Intern rapport	Eindrapport Project Verbetering werking binnenlandse groothandelsmarkt gas	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK
9.	18-03-2008, 10:33	E-mail	Gas Platform	Deels openbaar	10.2.e*	Benelux	EZK, bedrijven
a.	21-09-2007	Bijlage	Gas Platform 21 september 2007 Draft report (°10/01/2008)	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	Benelux	EZK, bedrijven
b.	14-11-2007	Bijlage	Gas Platform 14 november 2007 Draft report (°10/01/2008)	Geheel buiten reikwijdte		Benelux	EZK, bedrijven
c.	27-11-2007	Bijlage	Gas platform mission and structure	Geheel buiten reikwijdte		Benelux	EZK, bedrijven
d.	03-12-2007	Bijlage	Pentalateral Energy forum, Ministerial meeting 3 December 2007, Draft report of the secretariat	Geheel buiten reikwijdte		Benelux	EZK, bedrijven
e.	03-12-2007	Bijlage	Gas platform presentation 3 december 2007, proposal for a working program	Geheel buiten reikwijdte		Benelux	EZK, bedrijven
f.	18-02-2008	Bijlage	Letter 08-GAS	Geheel buiten reikwijdte		Benelux	EZK, bedrijven
g.	29-02-2008	Bijlage	Roadmap draft for consultation	Geheel buiten reikwijdte		Benelux	EZK, bedrijven
h.	13-03-2008	Bijlage	Invitation stakeholdergroup meeting	Geheel buiten reikwijdte		Benelux	EZK, bedrijven
10.	19-06-2008	Brief	Open Season 2012	Deels openbaar	10.2.e	Gasunie	EZK
11.	03-07-2008	Programma	Gas platform draft working program WG 1 Marketing en competitive issues	Geheel openbaar			
12.	05-11-2008, 15:45	E-mail	Geïntegreerd Open Season GTS/GUD	Deels openbaar	10.2.e	GTS	EZK, GTS, Gasunie
13.	03-12-2008	Nota	Pentalateraal overleg	Deels openbaar*	10.2.e	EZK	EZK
14.	10-06-2009	Nota	Pentalateraal forum tijdens VTE raad 12 juni	Deels openbaar,	10.2.e	EZK	EZK

				Deels buiten reikwijdte			
15.	23-10-2009	Brief	Brief van de minister van Economische Zaken	Reeds openbaar: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-2902373.html		EZK	Tweede Kamer
16.	17-11-2009, 18:39	E-mail	Gas Platform - (2nd set of) meeting documents WG1 & WG2 18 November 2009	Deels openbaar	10.2.e*	Benelux	EZK, bedrijven
a.	18-11-2009	Bijlage	Presentatie GTS Gas Platform WG2 -Reverse flows Netherlands	Deels openbaar	10.2.e	Benelux	EZK, bedrijven
b.	29-10-2009	Bijlage	GRI NW STC Issues Paper FINAL (3)	Geheel buiten reikwijdte		Benelux	EZK, bedrijven
c.	18-11-2009	Bijlage	Gas Regional Initiative North West Short Term Capacity Pilot Project November 18th, 2009	Geheel buiten reikwijdte		Benelux	EZK, bedrijven
d.	29-10-2009	Bijlage	Gas Regional Initiative North West (GRI NW) Short Term Capacity Project (STC) - Operators' Core Group Incentive regimes for offering additional firm capacities on a short-term basis	Geheel buiten reikwijdte		Benelux	EZK, bedrijven
e.	18-11-2009	Bijlage	Market-based Balancing Rules Initial views	Geheel buiten reikwijdte		Benelux	EZK, bedrijven
17.	12-01-2010, 10:21	E-mail	Kamervraag internationale koppeling gasnetten	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK
18.	04-02-2010	Matrix	Matrix met discussiepunten	Deels openbaar	10.2.e	-	-
19.	04-02-2010	Nota	Nota aan minister over overleg met CEO Gasunie	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK
20.	26-02-2010, 12:32	E-mail	Informatie Gasrotonde en Overleg Platform Gasrotonde t.b.v. samenwerking NL en Duitsland	Deels openbaar	10.2.e, 10.2.g	EZK	BZ
a.	01-02-2010	Bijlage	The Gas Hub Consultative Platform, <i>Preparation of the first meeting on 11 February 2010</i>	Deels openbaar	10.2.e	EZK	BZ
21.	08-03-2010	Brief	Informatie uitbreidingsinvestering open season 2012 fase 2	Deels openbaar	10.2.e	Gasunie	EZK

22.	10-03-2010	Nota	Brief aan leden Overlegplatform Gasrotonde	Deels openbaar *	10.2.e, 10.2.g	EZK	EZK
23.	18-03-2010	Presentatie	Gasrotonde strategie	Deels openbaar	10.1.c, 10.2.e, 10.2.g	EZK	-
24.	25-03-2010, 10:58	E-mail	Fiche voor gesprek MEZ en staatssecretaris Homann Duitsland inzake Investeringsklimaat en Gasunie	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK
a.	30-11-2009	Brief	Brief Gasunie Investitionstau im Gasbereich auflösen	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK
b.	25-03-2010	Bijlage	Gesprek met de heer H.E. Jochen Homann, Secretary of State Federal Minister of Economics and Technology	Geheel geweigerd	11.1	EZK	EZK
25.	30-03-2010	Brief	Informatie uitbreidingsinvestering open season 2012 fase 2	Deels openbaar	10.2.e	EZK	Gasunie
a.	26-03-2010	Bijlage	Minute Uitbreidingsinvestering open season 2012 fase 2	Deels openbaar	10.2.e	EZK	Gasunie
26.	27-04-2010	Nota	TEN-E subsidieaanvragen 2010	Deels openbaar Deels buiten reikwijdte	10.1.c, 10.2.e, 10.2.g	EZK	EZK
27.	29-04-2010	Brief	Ten-E subsidieaanvraag 'Integrated Open Seasons' 2010	Deels openbaar	10.2.e	EZK	PNO Consultants
a.	PM	Bijlage	Proposal submission form	Deels openbaar	10.2.e	EZK	PNO
b.	29-04-2010	Bijlage	Minute Ten-E subsidieaanvraag 'Integrated Open Seasons' 2010	Deels openbaar	10.2.e	EZK	PNO
28.	29-04-2010	Brief/formulier	TEN-E	Deels openbaar	10.1.c, 10.2.e, 10.2.g	EZK/Gasunie	EC
29.	31-05-2010	Nota	Trans-Europese Energienetwerken	Deels openbaar, Deels buiten reikwijdte	10.1.c, 10.2.e, 10.2.g	EZK	EZK
30.	14-06-2010	Nota	Nota aan directeur Energiemarkt ter voorbereiding regulier overleg Gasunie/GTS	Deels openbaar, Deels buiten reikwijdte	10.2.e	EZK	EZK
31.	19-07-2010, 10:22	E-mail	Verslag Gas Platform	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK

a.	15-07-2010	Bijlage	Verslag bijeenkomst Gas Platform d.d. 8 juli 2010	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK
32.	31-08-2010	Presentatie	Gasrotondestrategie en de agenda voor de komende jaren.	Deels openbaar	10.1.c, 10.2.e, 10.2.g	EZK	EZK
33.	07-09-2010, 12:23	E-mail	Agenda + storyline slides	Deels openbaar	10.2.e	Policy Research	EZK
a.	07-09-2010	Bijlage	Agenda of the second meeting WG3: International positioning of the Gas Hub	Geheel openbaar		Policy Research	EZK
b.	07-09-2010	Bijlage	The Gas Hub Consultative Platform Working group 3: International positioning of the Gas Hub, Storyline	Deels openbaar	10.2.e	Policy Research	EZK
34.	10-09-2010, 11:16	E-mail	Working group 1 Minutes action points and presentation meeting September 8	Deels openbaar	10.2.e*	Policy Research	EZK, bedrijven
a.	08-09-2010	Bijlage	Presentatie working group 1: , Second meeting September 8th, 2010	Deels openbaar	10.2.e	Policy Research	EZK, bedrijven
b.	08-09-2010	Bijlage	Working Group 1 – The roadmap of gas and the Gas Hub Minutes of the working group's meeting of September 8th, 2010, The Hague	Geheel buiten reikwijdte		Policy Research	EZK, bedrijven
35.	13-09-2010	Presentatie	Gas Hub Strategy	Deels openbaar	10.1.c, 10.2.e, 10.2.g	EZK	-
36.	06-10-2010	Nota	Goedkeuring Studie Economic Impact Gas Hub Strategy on Netherlands door Brattle Group	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK
a.	30-09-2010	Rapport	Economic Impact of the Dutch Gas Hub Strategy	Reeds openbaar Vernw.nl , zoek op: Economic Impact of the Dutch Gas Hub Strategy		EZK	EZK
37.	14-10-2010, 08:51	E-mail	Reaction on WG3 consultative hub platform draft paper	Deels openbaar	10.2.e	GTS	Policy Research, EZK, Gasunie
a.	30-09-2010	Bijlage	Working Group 3 – The international positioning of the Gas Hub - Draft working paper General comments on draft working paper	Deels openbaar	10.2.g	GTS	Policy Research, EZK, Gasunie

38.	24-11-2010, 19:57	E-mail	FW: Final version summary report working groups Gas Hub	Deels openbaar	10.2.e, 10.2.g	Policy Research	EZK, Policy Research
a.	24-11-2010	Bijlage	Summary report: Working groups Gas Hub Consultative Platform	Deels openbaar	10.2.e, 10.2.g	Policy Research	EZK, Policy Research
b.	24-11-2010	Bijlage	Summary report: Working groups Gas Hub Consultative Platform Final version highlighted changes	Geheel geweigerd	11.1	Policy Research	EZK, Policy Research
39.	01-12-2010, 16:06	E-mail	Dossier voor Morgen gesprek met	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK
a.	08-12-2010	Bijlage	A successful Gas Hub is realistic and profitable	Geheel openbaar		EZK	EZK
b.	01-12-2010	Bijlage	Spreektekst MELI Overlegplatform Gasrotonde	Deels openbaar	10.2.g	EZK	EZK
c.	08-12-2010	Bijlage	The Roadmap of Gas and the Gas Hub (Working Group 1) The role gas in the energy mix in Northwest Europe	Deels openbaar	10.2.g	EZK	EZK
d.	26-11-2010	Bijlage	The Gas Hub Consultative Platform Presentations of the working groups, Draft version	Geheel openbaar		EZK	EZK
e.	30-11-2010	Bijlage	Voorbereiding Overlegplatform Gasrotonde 8 december a.s.	Geheel buiten reikwijdte		EZK	EZK
f.	30-11-2010	Bijlage	Introduction Minister Verhagen on the Brattle study and start of the second meeting of the Consultative Platform on the 8 th December, The Hague.	Geheel buiten reikwijdte		EZK	EZK
40.	11-01-2011, 16:51	E-mail	eindrapport Policy Research	Deels openbaar	10.2.e	Policy Research	EZK
a.	29-09-2010	Bijlage	Working Group 1 – The roadmap of gas and the Gas Hub, Minutes of the working group's meeting of September 29th, 2010, The Hague	Deels openbaar	10.2.e	Policy Research	EZK
b.	01-10-2010	Bijlage	Working Group 3 – The international positioning of the Gas Hub, Minutes of the working group's meeting of October 1 st , 2010, The Hague	Deels openbaar	10.2.e	Policy Research	EZK
c.	10-11-2010	Bijlage	Working Group 3 – The international positioning of the Gas Hub	Deels openbaar	10.2.g	Policy Research	EZK

d.	08-09-2010	Bijlage	Working Group 1 – Minutes of the working group's meeting of September 8 th , 2010, The Hague	Geheel buiten reikwijdte		Policy Research	EZK
e.	01-07-2010	Bijlage	Working group 2: The position of gas: A communication strategy	Geheel buiten reikwijdte		Policy Research	EZK
f.	01-07-2010	Bijlage	Working Group 3- Minutes of the meeting of the working group's meeting of July 1 st 2010, The Hague	Geheel buiten reikwijdte		Policy Research	EZK
g.	01-07-2010	Bijlage	Working Group 4- Minutes of the meeting of the working group's meeting of July 1 st 2010, The Hague	Geheel buiten reikwijdte		Policy Research	EZK
h.	08-09-2010	Bijlage	Working Group 4 – The mining climate Minutes of the Working Group's meeting of September 8 th 2010, The Hague	Geheel buiten reikwijdte		Policy Research	EZK
i.	07-12-2010	Bijlage	Working Group 4 – The mining climate Working paper	Geheel buiten reikwijdte		Policy Research	EZK
j.	09-11-2010	Bijlage	Working group 1: The roadmap of gas and the Gas Hub Working paper Version November 9 th , 2010	Geheel buiten reikwijdte		Policy Research	EZK
k.	15-10-2010	Bijlage	Working Group 4 – The mining climate Minutes of the Working Group's meeting of October 15 th 2010, The Hague	Geheel buiten reikwijdte		Policy Research	EZK
l.	25-11-2010	Bijlage	Working group 2: The position of gas: A communication strategy, Version November 25 th , 2010	Geheel buiten reikwijdte		Policy Research	EZK
m.	09-11-2010	Bijlage	Working Group 1 – The roadmap of gas and the Gas Hub Executive Summary	Geheel buiten reikwijdte		Policy Research	EZK
n.	08-09-2011	Bijlage	Working Group 3 – The international positioning of the Gas Hub. Minutes of the working group's meeting of September 8 th , 2010, The Hague	Geheel buiten reikwijdte		Policy Research	EZK
o.	01-07-2010	Bijlage	Working Group 2 – The position of gas: A communication strategy	Geheel buiten reikwijdte		Policy Research	EZK

			Minutes of the meeting of the working group's meeting of July 1 st 2010, The Hague				
p.	20-10-2010	Bijlage	Working Group 1 – The roadmap of gas and the Gas Hub. Minutes of the working group's meeting of October 20th, 2010, The Hague	Geheel buiten reikwijdte		Policy-Research	EZK
q.	03-12-2010	Bijlage	Gas Hub Consultative Platform Position paper and recommendations on the role of gas in the energy mix, the Northwest European Gas Hub and the Dutch mining climate	Geheel buiten reikwijdte		Policy Research	EZK
41.	24-01-2011	Nota	Vorbereiding RO met GU/GTS, 25 januari 2011	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.1.c, 10.2.e, 10.2.g	EZK	EZK
42.	11-02-2011	Brief	Overzicht wijzigingen in gastransportnet in 2010	Deels openbaar	10.2.e	GTS	EZK
a.	11-02-2011	Bijlage	Bijlage 1 bij brief LC.11.0044 d.d. 11 februari 2011	Deels openbaar	10.2.g	GTS	EZK
43.	23-02-2011	Nota	TEN-E subsidie aanvraag 'Open Season 2012' van Gasunie	Deels openbaar	10.1.c, 10.2.e, 10.2.g	EZK	EZK
a.	01-07-2014	Formulier	Proposal Submission Form European Commission Trans-European Energy Networks Call for proposals 2011	Deels openbaar	10.1.c, 10.2.e, 10.2.g	EZK	EZK
44.	10-03-2011	Nota	Gesprek met over regulering GTS	Deels openbaar	10.1.c, 10.2.e, 10.2.g	EZK	EZK
45.	18-04-2011	Nota	Wijziging regeling tariefstructuren en voorwaarden gas	Deels openbaar, reeds openbaar: https://www.eerste-kamer.nl/behandeling/20110509/brief-van-de-minister-van-2-en https://zoek.officielebekendmakingen.nl	10.2.e	EZK	EZK

				nl/stcrt-2011-2740.html			
a.	20-04-2011, 11:30	E-mail	nota medeparaaf nota wijziging regeling tariefstructuren en voorwaarden gas	Geheel geweigerd	11.1	EZK	EZK
46.	10-06-2011	Brief	Informatie uitbreidingsinvestering Nederlandse deel van het Integrated Open Season	Deels openbaar	10.1.c, 10.2.e, 10.2.g	Gasunie	EZK
47.	21-06-2011	Brief	Uitbreidingsinvesteringen Nederlandse deel Integrated Open Season	Deels openbaar	10.2.e	EZK	Gasunie
a.	16-06-2011	Minute	Uitbreidingsinvesteringen Nederlandse deel Integrated Open Season	Deels openbaar	10.2.e	EZK	Gasunie
48.	06-07-2011	Nota	Julibrief 2011	Deels openbaar, Deels buiten reikwijdte	10.1.c, 10.2.e, 10.2.g	EZK	EZK
49.	18-08-2011, 16:59	E-mail	Bijeenkomst EU Energie Coördinatie Groep, komende maandag.	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK, BZ
a.	26-07-2011	Bijlage	Werkplan EU Energie Coördinatiegroep (ECG)	Deels openbaar, Deels buiten reikwijdte	10.2.e, 11.1	EZK	EZK, BZ
50.	02-12-2011	Rapport	Risk assessment The Netherlands	Reeds openbaar: Government.nl (zoeken op: Risk Assesment The Netherlands 2011)		GTS	EZK
51.	07-12-2011	Brief	Intrekking TEN-E subsidieaanvragen	Deels openbaar	10.2.e, 10.2.g	Gasunie	EZK
a.	02-12-2011	Bijlage	Withdrawal TEN-E funding request project "Integrated Open Season GUD / GUN"	Deels openbaar	10.1.c, 10.2.e, 10.2.g	Gasunie	EZK
b.	16-06-2011	Bijlage	Kennisgeving overeenkomstig 297 van het VWEU	Deels openbaar	10.2.e	Gasunie	EZK
52.	19-04-2012, 14:46	E-mail	verslag RWG energie over CEF en infrapakket	Deels openbaar	10.2.e	BZ	BZ, EZK

a.	17-04-2012	Bijlage	Samenvatting discussie over art. 4, 7 en 20 van het CEF.	Geheel openbaar		BZ	BZ, EZK
53.	09-05-2012	Brief	Conceptrapport 'Gasrotonde: nut, noodzaak en risico's'	Reeds openbaar: Rekenkamer.nl (zoeken op: Gasrotonde: nut, noodzaak en risico's)		EZK	Algemene Rekenkamer
54.	08-06-2012, 17:22	E-mail	North-South Gas Interconnections in Western Europe, submission by GTS, the Netherlands	Deels openbaar	10.2.e	GTS	EZK, Gasunie, ACM
a.	08-06-2012	Bijlage	Project open season 2017	Geheel openbaar		GTS	EZK, Gasunie, ACM
b.	08-06-2012	Bijlage	Gas Compressor Optimization Program	Geheel buiten reikwijdte		GTS	EZK, Gasunie, ACM
c.	16-04-2012	Bijlage	GTS open season 2017	Reeds openbaar*		GTS	EZK, Gasunie, ACM
55.	25-06-2013	Nota	Rapport voorzieningszekerheid gas 2013	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK
56.	22-05-2014	Rapport	Rapportage voorzieningszekerheid gas 2014	Reeds openbaar: Gasunietransportse rvices.nl, zoeken op: Rapportage voorzieningszekerh eid gas 2014		Gasunie	EZK
57.	10-06-2014	Rapport	Risk Assessment 2014 Prognosis and Market Modelling	Reeds openbaar: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/bij-346093.pdf		Gasunie	EZK
58.	September 2014	Rapport	Beleidsdoorlichting Energiebeleid 2007 t/m 2012	Reeds openbaar: Seo.nl, zoeken op: Beleidsdoorlichting Energiebeleid 2007 t/m 2012		Seo	EZK
59.	November 2016	Plan	Emergency plan for Security of supply of natural gas	Geheel openbaar		EZK	EZK

GTS Open Season 2017

gas transport services

Content:

1. Introduction
2. About us
3. Open Season 2017 (aim and scope)
4. Target group, indicative timetable and description of process steps
5. Terms & Conditions – An outline
6. Are you interested?
7. Other market consultations

Three successful open seasons (OS2005, OS2012 and IOS), have led to substantial expansions in the high-pressure gas network of GTS. The European gas market is still developing. One of the dominant drivers in this development is the ongoing shift from indigenous gas supply – on a European level – to imports from countries outside the EU, such as Norway, Russia and various LNG supply areas, and the increasing need for storage to meet the needs of the market. As a result, market demand for transport capacity is steadily rising in the GTS network. The resulting investments from the last two open seasons ("Open Season 2012" and "Integrated Open Season") are currently being carried out and the investments from the first open season (OS2005) were completed in 2010 and 2011.

The Open Season presented in this brochure will mainly focus on additional capacity needs of customers in the Dutch gas roundabout. As such it is called the GTS Open Season 2017 (OS2017). The target date for additional capacity is October 2017. Meeting the target date depends on the total of the requests by customers for additional capacity and on the required measures to be constructed in the GTS network.

program for additional market needs where required, with a sound market base. We have also looked into cooperation with neighbouring operators (gas transport, storage and LNG) to synchronise the marketing of gas infrastructure services in the neighbouring systems on the gas roundabout.

Because GTS strives for an optimal use of the existing network, we will facilitate customers looking to offer long term secondary capacity by matching where possible these capacity offers with capacity requests from other customers in this OS2017. Furthermore, we will offer the possibility of tailor made services to economise on investments for new services. We are confident that this Open Season will provide business opportunities for you as our customer.

This brochure explains the scope, program and procedure for OS2017 as planned by GTS. You will also find in this brochure the other operators who will offer capacity to the market in their systems in a synchronised process.

Additional information for network points such as existing capacities, operating pressure, quality specifications and so on are available on our website www.gastransportservices.nl. If you have any questions, please contact us.

2. About us

Gas Transport Services B.V. is a wholly-owned subsidiary of Gasunie and the designated national transmission system operator in the Netherlands.

GTS's mission is the independent provision and implementation of gas transmission services for the benefit of a properly functioning liberalised gas market both within and outside the Netherlands.

GTS performs various statutory tasks in a non-discriminatory and transparent manner, as prescribed by the Dutch Gas Act ('Gaswet'). Safety, reliability and security of supply are our priorities, together with customer focus, cost-consciousness and professionalism.

The company listens to market demands and tries to match its services accordingly. GTS develops its services in cooperation with its customers. It also consults its customers prior to adjusting or expanding the gas transmission system. GTS develops its network by reviewing demand for transport capacity and other services over the long term. This information is mostly provided by its customers. GTS supports developments on the gas market and facilitates them where possible (e.g. the APX gas market) (www.gastransportservices.nl)

3. Open Season 2017 (aim and scope)

3.1 AIM OF OS2017 AND PREPARATIONS SO FAR

Open season procedures are a useful and valued instrument for providing long term transmission capacity to market parties and for determining market demand for development of transmission networks. The ERGEG Guidelines for Good Practice on Open Season Procedures (GGPOS) describe the open season's transparent and non-discriminatory procedure. The GTS open seasons are based on these guidelines. Our aim with open seasons is to serve our customers with long term capacities and to strengthen the gas roundabout.

GTS started OS2017 by sending a questionnaire to market parties, to investigate the market interest from 2017 for:

- ▶ specific network points, including connection points with neighbouring systems;
- ▶ offering secondary capacity, formerly booked on a long-term basis (per point).

The questionnaire has shown a broad interest for long term capacities in OS2017. 22 parties have shown interest in additional capacities, with a focus on capacity at Oude Statenzijl (H-gas) and a wide spread of interest on other points. 10 parties have indicated interest in offering secondary capacity in OS2017, with a focus on north-east entry points and on Zelzate.

GTS has contacted neighbouring operators (gas transport, storage, LNG) to ascertain whether they have plans to market actual capacity in their systems synchronic with OS2017 and/or to expand capacity to be offered in parallel with OS2017 on the connection point(s) with GTS. GTS has agreed with several

operators to work together in marketing of capacities to customers. The results are described in 3.3.

3.2 SCOPE OF OPEN SEASON 2017 CAPACITIES TO BE REQUESTED WITH GTS

Customers can request firm capacity on all existing points and on new points in the GTS network.

GTS will first of all strive to fulfil customers' requests with firm capacities made available in this OS2017 by other customers on secondary basis ('secondary capacity'), and/or with firm capacities available in the actual GTS network, including capacities currently under construction ('actual capacity').

If the total amount of capacity requested by customers on a network point is greater than the total amount of secondary capacity and actual capacity in the GTS network, then GTS will endeavour to expand capacity in this OS2017:

- ▶ On connection points with neighbouring operators with sufficient market potential for capacity expansions on a long term basis;
- ▶ On connection points with industrial customers, with expansion of total capacity demand on industrial sites or on new connection points with new industrial sites.

For OS2017 investments in expansions GTS requires a decision by the Dutch Ministry of Economic Affairs on the necessity (in Dutch: 'niet en noodzaak') of these investments.

The target date for the start up of transport services based on capacity expansion is 1 October 2017. GTS expects this start up date to be applicable for the majority of network expansions resulting from OS2017.

In the event that a very significant expansion is required, which leads to a more complicated process (e.g. in permitting) than previous GTS expansions, the target date of October 2017 might not be feasible for some points. GTS will in such event aim for October 2018 as the start date for transport services based on capacity expansion on these points.

If the capacities required are limited, the start date of the corresponding transport services may be earlier for some points, as early as 1 October 2016. Therefore customers can request capacity and offer secondary capacity in this OS2017 as of 1 October 2016. As far as reasonably possible, GTS will attempt to meet capacity requests before 1 October 2017.

3.3 SCOPE OF OPEN SEASON 2017: COOPERATION WITH NEIGHBOURING OPERATORS

GTS has contacted the neighbouring operators to explore opportunities for cooperation in offering capacities to customers. Some neighbouring operators are considering expanding their systems and offering incremental capacities to the market with timelines comparable with OS2017. Some neighbouring operators currently also have capacity available for the market as of 2017 or earlier in their actual system on connection points with GTS and are willing to offer capacity to the market at the same time as OS2017.

4.1 TARGET GROUP

4.2 INDICATIVE TIMETABLE

- ☐ Registration phase (see 4.3.1)
- ☐ Non Binding phase (see 4.3.2)
- ☐ Binding phase (see 4.3.3)
- ☐ Notification of go/no-go decision(s) (see 4.3.4)

1 February 2012	Start of Registration Phase
1 March 2012	Start of Non Binding Phase
14 May 2012	Start of Binding Phase
1 July 2012	End of Binding Phase (signed Precedent Agreements and Secondary Capacity Agreements must be in place)
To be determined	Date of notification of go/no-go decision

Allocation of capacity will take place after signing of the Precedent Agreements and at the latest at the notification of the go/no-go decision. The allocation procedure is described in section 5.1.4.

The conditions for this OS2017 and the process as described in this brochure will be further updated and may change with the further development of the project.

In the event of a change in the indicative timetable, this will be published on the GTS website (www.gastransportservices.nl/openseason2017) and participants in OS2017 (registered parties) will be informed by mail.

GTS accepts no liability whatsoever for acts, consequences, losses, etc. arising from the information contained in this publication or any updates or from any inaccuracies or omissions herein.

4.3 DESCRIPTION OF PROCESS PHASES

4.3.1 Registration phase

Interested parties are invited to send one fully signed original of the registration form to GTS. The registration form can be found on the GTS website (www.gastransportservices.nl/openseason2017). The participant will be added to the long list after GTS has received the signed registration form. The participant will receive regular updates regarding the OS2017 procedure. Only participants on the long list are permitted to participate in the subsequent OS2017 procedure.

4.3.2 Non Binding phase

At the start of the non-binding phase interested parties will be invited to sign a document that covers both the confidentiality agreement and a declaration of intent of the participant to join the OS2017. This document will also be made available on the GTS website in the course of February 2012.

Submission of the declaration of intent neither obliges nor entitles the participant to conclude a binding Precedent Agreement or Secondary Capacity Agreement. Parties who have signed the declaration of intent during the non-binding phase will be placed on a short list, which is a prerequisite for taking part in the binding phase. Parties who have signed the declaration of intent can participate in discussions regarding draft agreements for the binding phase, and in GTS workshops on the OS2017 process and conditions. Several contractual conditions for this OS2017 will be further specified during the non binding phase.

If required, tailor-made services which can fulfil customers' needs and at the same time economise on investments can be discussed with participants in OS2017 during the non-binding phase.

4.3.3 Binding phase

Once the binding phase has started, all contractual conditions for OS2017 will have been specified and participants on the short list will be able to sign a binding Precedent Agreement for all entry and exit points and/or a binding Secondary Capacity Agreement. Both agreements will be published on the GTS website (www.gastransportservices.nl/openseason2017). Participants must return their signed Agreements to GTS by 1 July 2012 at the

latest. All signed OS2017 agreements shall have equal priority, independent of the timestamp of arrival at GTS on or before 1 July 2012.

4.3.4 Notification of the go/no-go decision and planned start date

After the binding phase, GTS will start the planning phase to determine the required measure and GTS will launch the internal decision-making process on the basis of all signed Precedent Agreements and Secondary Capacity Agreements. The decision-making process can result in an investment project for additional capacity. GTS is aiming for the third quarter of 2013 as the notification date for the go/no-go decision for additional capacity. This date will be specified in the Precedent Agreement for OS2017 and will be determined in the course of the non-binding phase.

Before the go/no-go decision, GTS will assess the start date of additional capacities. GTS targets 1 October 2017 as start date. GTS will inform customers in the event that GTS judges a different start date.

5. Terms & Conditions – An outline

The conditions applicable for the binding phase will be specified in:

- ▶ the Precedent Agreement for OS2017, which will be used by participants who wish to request capacity in OS2017;
- ▶ the Secondary Capacity Agreement OS2017, which will be used by participants who wish to offer secondary capacity in OS2017.

As mentioned in chapter 4, drafts of these agreements will be discussed with participants of OS2017 during the non-binding phase. For participation in the binding phase of OS2017 a customer needs to have submitted either one or both contracts by 1 July 2012 at the latest. Below you will find the main conditions for these agreements as envisaged by GTS.

5.1 THE PRECEDENT AGREEMENT FOR OS2017

5.1.1 Contract period and customer commitments

Any request shall have a minimum duration of 10 years for a period starting 1 October 2017 or later, and is binding for the participant except under specific conditions as to be specified in the Precedent Agreement. Participants can request capacity from an earlier date (as of 1 October 2016).

5.1.2 Types of capacity

Only firm transportation capacities can be booked in OS2017.

5.1.8 General conditions

5.2 THE SECONDARY CAPACITY AGREEMENT FOR OS2017

GTS will provide feedback to the participant in either use of the offered secondary capacity (wholly or in part) or return of the offered secondary capacity (wholly or in part) at the latest on the date of the go/no go decision.

Secondary capacity can be offered by participants in the framework of this OS2017 on all points of the GTS network as of 1 October 2017 up to the end of booking by the respective participant on a flat capacity level. If applicable, GTS will use the offered secondary capacity (wholly or in part) on a flat capacity level as of 1 October 2017. Participants can also offer secondary capacity in the year before 1 October 2017, which can be used by GTS on the same level or at a lower level compared to capacity used as of October 2017 by a participant.

6. Are you interested?

MORE INFORMATION?

We hope this brochure and the information presented on our website gives you sufficient information about this OS2017. If you would like to know more, please contact the coordinators of this OS2017, Jan Klaver, Paula Olthof and Henk Abbing at GTS. Their contact details are shown below.

TREATMENT OF REQUESTS

Parties who have signed and sent in complete and binding agreements on time and on the appropriate forms will take part in the OS2017 as described in part 4 of this brochure. After the relevant deadlines, parties shall not be entitled to make any changes to the agreements which they have submitted

CONTACT INFORMATION

www.gastransportservices.nl/openseason2017

GTS

Gas Transport Services B.V.
Postbus 181
9700 AD Groningen
The Netherlands

Tel. +31 50

e-mail info@gastransport.nl

100
100
100
100
100
100
100
100
100
100

[Redacted]
Tel. +31 50 [Redacted]
e-mail [Redacted]@gastransport.nl

[Redacted]
Tel. +31 50 [Redacted]
e-mail [Redacted]@gastransport.nl

7. Other market consultations

We wish to inform all participants in the OS2017 about marketing of capacity by adjacent operators with gas infrastructure systems connected to the GTS network.

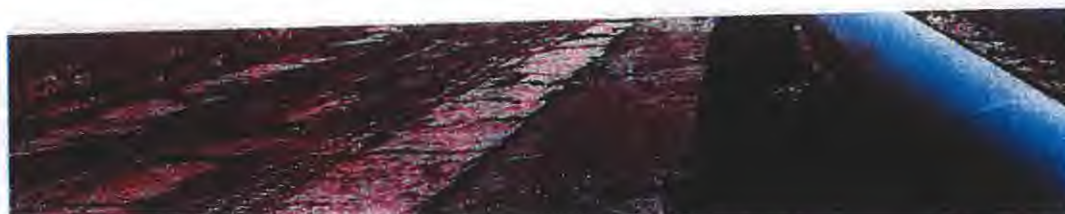
For the projects and gas infrastructure systems listed below, GTS has agreed to cooperate with the mentioned operators for marketing of capacity on the respective connection points with the systems of these operators.

BBL PIPELINE

BBL Company will offer firm forward flow services (synchronized with and corresponding to the outcome of OS2017) in the BBL Pipeline as from 1-12-2016. The BBL Pipeline is connected to the GTS network at network point Julianadorp. Further information can be found on www.bblcompany.com.

GAS STORAGE ZUIDWENDING

Gasunie Zuidwending will offer firm flexibility services (synchronized with and corresponding to the outcome of OS2017) from the Gas Storage Zuidwending as from 1-1-2016. The Gas Storage Zuidwending is connected to the GTS network at network point Zuidwending (UGS). Further information can be found on www.gasuniezuidwending.nl.

GAS STORAGE JEMGUM OF EWE ENERGIE AG

EWE is developing a new cavern gas storage facility in Jemgum becoming operational in 2013.

Storage Services will be offered from this high-performance and flexible Gas Storage in the German and Dutch market.

UGS Jemgum will directly be connected to the GTS-H-Gas-System in Oude Statenzijl ("Renato2").

Details: www.ewe.de/jemgum

WINGAS JEMGUM STORAGE

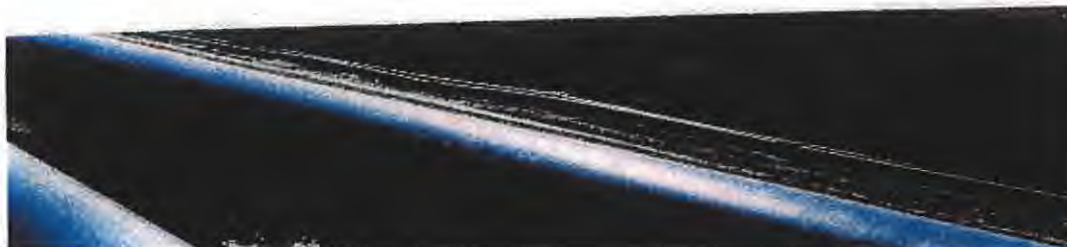
"WINGAS is currently realising the Jemgum storage, scheduled to go into operation in 2013. WINGAS is offering its flexible WINSTORE products for up to 1.2 bcm. The storage will be accessible via two connection points, one to the WITG and one to the GTS network (Oude Statenzijl Jemgum Wingas). Please find further information on www.wingas.de/speicher_jemgum.html?GL=1"

GATE TERMINAL

Gate terminal is gauging market interest in the future demand for extra LNG throughput capacity.

We draw the attention of parties potentially interested in securing LNG throughput capacity in Gate terminal that the GTS open season offers an opportunity to have cooperation for additional capacities between Gate terminal and GTS.

Further information can be found on www.gate.nl.

GASUNIE DEUTSCHLAND

Gasunie Deutschland (GUD) will start a non binding market inquiry during the second quarter of 2012 in order to identify cross border market demand. This inquiry will take place in parallel with the binding phase of the GTS OS2017.

Market participants who are interested in booking capacity in one of the aforementioned market consultations are invited to visit our GTS website, (www.gastransportservices.nl/openseason2017), where links to all relevant information are provided.

VNG GAS STORAGE JEMGUM

VNG Gasspeicher GmbH is taking part in the creation of a storage facility in Jemgum. In 2013, the first caverns will be constructed with a total of 160 million cubic meters of storage being planned.

The facility is connected to the german Gaspool market area by Cascade's transport pipeline network as well as to the dutch market area via the GTS network. This attractive location makes flexible, market oriented products possible.

Further information can be found at www.vng-gasspeicher.de/VNG-Speicher/en/Speicher/Speicherprojekte/Neubau_Jemgum/index.html

(6)
(7)
(8)
(9)
(10)
(11)
(12)
(13)
(14)

